

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Cserzy Mihály*
Cím: *Békefi Antal*

Forrás: *Világ*

Bp

(Hely)

Világ

1923. 1. 11.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Békefi Antal

Idő

"1923"

Személy

BÉKEFI ANTAL

IRTA: CSERZY MIHÁLY (HOMOK)

A vidéki magyar hírlapirodalomnak egyik cigány-
vérű apostola volt. Negyvenöt esztendőn lemorzsolga-
tott azért, hogy korá ifjúságától kezdve egy szép esz-
méért hullassa el lelkének csillogó gyöngyeit az
utolsó szem igazgyönggyel letegye a saját életét is.
Két apostola volt a múlt század 80-as éveiben a vi-
déki zsurnalisztikának. Az egyik *Ivánfi Ödön* Nagy-
váradon, a másik *Békefi Antal* Szegeden. Mind a kettő
egy ösvényen, egy szép cél felé haladt és mind a
kettő fáradtan, egy sebtől vérezve roskadt le a nagy
küzelemmel elért cél rájuk patakozó sugarainál.

A vidéki magyar hírlapírást tökéletesíteni, a buda-
pesti sajtó életére fölemelni volt a messze ködülő
komoly cél. Nem szuggerálta beléjük senki az előre-
törést, a kulturának ezt a nehéz munkáját megfénye-
sítését, a lelkük érezte meg, mint ahogyan megéri a
költő a dalnak legbájosabb muzsikáját. Csak egy-két
fővárosi nagy újságnak keretét lebegtek előttük, mint
halvány kontúrok, melyeket az akarat csodálatos
erejével be kellett tölteni színnel, hangulattal, az igaz-
ság, a tárgyilagosság ezüstköztjének messzehangzó
szavával és még egygel: a közért való állandó harc
rozsdamentes acélpengéjével.

Ezzel a lomtárba soha nem kerülhető rekvizi-
tumokkal dolgozott mind a két sasszemű apostola a
hírlapírásnak. És az ország két különböző pontján, a
magyar szó, a magyar kultúra körülbelül egyazon
hivatású védőbástyáján ugyszólván egy időben lob-
bant föl a lankadatlan és megfeszített munka sikeré-
nek fénye. Két vidéki újság ragadta magához az el-
ismerés pálmáját, melyet a legnagyobb areopág, az
akkor még szigorúan összpontosított központi iroda-
lom nyújtott feléjük.

Szegeden egész a 70-es évek végéig „vidéki” mér-
tékel mérhető hírlapírás szolgált az ósmagyar vá-
ros kulturigényeit. Az 1870-éki nagy árvíz temette
hullámsírjába a sajtó kezdetlegességét és a vele járó
dilettantizmust. A liberális eszme, mely a Deák-éra
után mint nevelő napsugár erősítette a polgárság
nagy részének lelkében az új vetés kalászeit, büszkén
repdeső selyemként bontotta ki a sajtó szolgálatában
is a zászlót és 1880-ban megalapította a *Szegedi
Napló* politikai, közgazdasági és szépirodalmi nap-
lapot. Ezek voltak a lapnál a vezérelvek s mint
meteorok étek és világítottak az újság életében.

életében. És egymásután vönzötták magukhoz az
akkori idők jelentékeny közigazdászait, a helyi és
országos politikusokat és az irodalomnak az érvé-
nyesülés terére kívánczó tehetségeit. Így került a
késhegyi íróasztalhoz *Engedi Lukács*, *Gelléri Mór*,
Kulinyi Zsigmond, *Hentaller Lajos*, *Mikszáth Kálmán*,
Gárdonyi Géza, *Móra Ferenc*, *Balassa Ármin*, *Kis-
telcki Ede* és egy sorog, később országosan ismert
nevű író.

Az alig husz éves *Békefi Antal* szintén helyet ka-
pott a teniafoltos kölyök-íróasztalnál. Mint művészi
ambíciókkal telt pótalélek törekedett a nádor-utcai
redakcióba, hová az árgus-szemű *Bába Sándor* és a
szelidlelkű *Endrényi Lajos* válogatták be a sajtó ka-
lonái részére megfelelőnek ígérkező erőket. A köz-
jogi alapon álló ellenzék irányát valló lapnak kez-
detben nem volt megfelelő riportere és egy nagy-
kereskedés pincéjében támadt tüzeset tette aktuálissá
a kérdést, hogy a lapnál ilyen munkaerőt is kell al-
kalmazni. A Szentendrői Szegedre szakadt *Kulinyi
Zsigmond* ült akkor már *Enyedi Lukács* volt felelős
szerkesztő székében, annak támadt az az ötlete,
hogy a szenzációs eseményt *Békefi Antalkal*, a buda-
pesti színiakadémiaiból betegség folytán kikerült és idő-
közben a *Függetlenség*-nél alkalmazásban volt városi
számvevősségi díjokkal kellene megírni. *Kulinyi* már
ismerte *Békefi*. Gyakran bekopogtatott a neki még
titokzatos műhelybe lírai költészetének egy-egy friss
hajásával. Félkereste tehát a szénfekete-haju, ér-
dekes arcú, mindig lázas izgatottságban élő fiút és a
riport megírására kérte. Másnap a *Napló* három-
kolonnás, alcimes cikkel szolgált a Krebsz-féle
pincéltűről a közönségnek.

Békefi sorsa ezzel el volt döntve. Újságírónak
szerződötték és az örökkön virginizáló *Mikszáth Kál-
mán* gondjaira bízta. A nagy palóc a saját asztala
mellett levő kis asztalkához ültette *Békefi* és nyom-
ban levizsgáztatta:

— Irjon valamit, amice, hadd lássuk, hogy fog
a tolla.

Békefi leült és előtárolt egy grófol fantáziájá-
nak főkjából, aztán keresett hozzá egy csinosarcú
színészről, ki mindjárt az első sorokban kiveti a
hősré aranyhálóját.

Mikszáth kezébe vette az első kutyanyelvét és
vékony bajusza alól így szólt:

— Hohó fiatalember, maga gróffokkal dolgo-

zik?... Ez nem lesz jó. Hagyjuk csak a gróffokat
békében. Másról írjon.

Békefi zsebre vágta a grófol a színészszóval
együtt és egy színes riportot írt *Szeged éjjel* címmel,
mely a város rekonstrukció munkájáról szólt. Ezt

Mikszáth átolvasta és minden megjegyzés nélkül le-
adta a nyomdába.

Az első hangulatos cikk után helyet kapott a
fiatal újságíró a Hungária-szálló éttermében levő
„Pósa-asztal”-nál. Itt megismerte az újságírók, írók és
egyéb cigányféle emberek társaságbeli életét, mely
tudvalevőleg olyan, mint a délibáb után szaladó gyer-
mek élete, aki lihegve rohan a szép tünemény után,
néha kátyuba botlik, fárad, verejtékezik s azt, amit
remélt, sose éri el. Csak az álmai nőnek, csak a
csalfa remény szárnyai tollasodnak meg. Itt szerette
meg *Pósa* Lajost, kinek haláláig hű barátja volt. Itt
csodálta meg *Dankó* Pistát, aki Pósa-nak a márvány-
asztalra rögzített verseire nyomban megkomponálta a
maga örökszép dalait. Itt ösmerkedett meg *Sebők
Zsigával*, aki szelid egyéniségét és bájos költészetét a
leegyszerűbb prózai munkájában is belelehelt. Itt
találkozott *Móra* Istvánnal, aki ekkor a horgosi tanyáid
fehérfalu kis tanítóházában énekelte ösmeretlenül, mint
az akácérdők fuvalozó rigója. És ezekkel együtt a
többi, később országos nevű író: *Gárdonyi Gézát*,
Gyöngyösi Lászlót, *Lipcsy Ádámot*, *Patós Fausztint*
és másokat.

Ez alatt az idő alatt *Békefi* mindent írt. A vezér-
cikkétől és tárcától kezdve a béli tudósításig.

Az igazi munkája 1899-ben kezdődik, amikor
Kulinyi Zsigmond helyére került mint felelős szer-
kesztő. Ekkor belevitte írásaiba minden erejét és úgy
tekintette a lapot, mint az oltárt, melyet nem csak
ékesíteni kell, hanem rá kell hordani a léleknek és
a szívnek minden kincsét. Tudásával, akaratával, lel-
kesedésének szent hevületével iparkodott az újságot
fővárosi színvonalra emelni. Munkatársait ösztökölte,
serkentette, ha kellett, ráerőltette, hogy vele együtt és
egyformán szánják az ugart, melyből később az el-
ismerés kalásza nőtt ki.

Megtette például azt, hogy vacsora után a „Pósa-
asztal”-nál arról értesült fülhegygel, hogy az igazság-
ügyminiszter az este tíz órai gyorsvonattal Szegedre
érkezett. Nosza, rögtön kiszalajtottá egyik ott időző
munkatársát a törvényszéki elnökhöz, hogy azonnal

vezesse a kegyelmes ur elé és kérjen tőle interjút.

— Hiszen már alszanak, — hűledezett a riporter.

— Nem baj, fel kell költönni a minisztert. Különben lemaradunk a legszenzációsabb hírről.

Nem volt mit tenni, az újságíró kibaktatott a Mars-térre és egy óra múlva visszajött üres marékka.

— No, kis Vass, mit csinál a miniszter? — kérdezte mosolygós arccal a Hungária nagyszalonná Békefi.

— A miniszter? Kérem, abból a m... ..

egy szó sem igaz. Felzavartam az elnököt, most jövök tőle. Szép kis multság volt, mondhatom.

— Persze, hogy nem igaz, tudtam én azt nagyon jól.

— Hát akkor miért méltóztatott...

— Mert próbára akartam tenni magát. Nem baj úram, az újságírókat rá kell nevelni a mesterségükre.

Egy alkalommal a közgazdasági rovat vezetőjét küldte színireferádát írni, mert Tömörkény István, aki a *Napló*-nak ekkor már szintén belmunkatársa volt, nem vállalkozott rá.

— Nézd Palócz — mondta Tömörkény a szerep alól mindenáron kibujni akaró munkatársnak —, hiszen ez nagyon könnyű dolog. Itt van ez az okuláré, mikor bemégyesz a színházba, tedd az orrodra, fogadom, hogy a legökleletesebb kritikus lesz belőled. Ez is olyan, mint a hivatal, akinek ezt ad az Isten, annak ész is ad.

Shakespeare-darab ment, vendégművész játszott, ám azért megírta gyönyöző homlokkal Palócz a kritikát. Másnap reggel, mikor elolvasta a lapot, tökéletesen meggyőződött arról, hogy a Tömörkény okuláré-teóriája fényesen bevált. Azonban egy bosszantó sajtóhiba volt a cikkben. Lement a nyomdába és megkérte a korrektort, hogy máskor jobban ügyeljen, mert az ilyesmitől még baj is lehet. A korrektor szívére vette a dolgot és sietve előkereste a kéziratot, igazolni vele, hogy itt semmi szedési hiba nem történt. Majdnem kővé vált Palócz, mikor látta, hogy a kézirat nem az övé, hanem Békefié.

Ilyesmik és ehhez hasonló fordultak elő Békefi

felezős szerkesztősége idejében. Azért mégis azt jegyezték föl róla a munkatársak, hogy a *Szegedi Napló* szerkesztősége a legkitünőbb iskola és a legjobb tanítómester Békefi.

A lap, mint az köztudomásu, olyan volt Békefi Antal halála évében, mint a kulturának legtisztább üvegü lámpása, melynek világosságát a meggyőződés, az igazság és a város nagy szeretete csavargatta fölfelé.

Békefi a lapszerkesztés mellett avatott tolfal művelt a szépirodalom különböző fajait is. A Muzsa mely az újsághoz vezette, itt sem hagyta el. A mindennapi robot ugyan elnémitotta benne a poétát, a „Harmat Piros balladája“ és a szinte megtevesztésig eredeti cigánydalok költészeté elhalványult ugyan, de prózai munkái, melyekből kilenc kötetre valót szedett össze, — a neves magyar írók előkelő táborába emelte a Davosban elcsöndesedett szívü, lelkes magyar újságíró és uttöröt.